

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

www.parlament.md

30 august 2012

55-2 Nr. 34

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu art. 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin. (1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. 29a
30 08 2012

I. AUTORII SESIZĂRII

1. Serghei SÎRBU, Oleg REIDMAN, Vladimir VITIUC
2. Deputați în Parlament
3. Bd. Ștefan cel Mare 105, (str. Nicolae Iorga 11)
4. tel. 022204401, fax 022233673, 022232206

II. OBIECTUL SESIZĂRII

La data de 5 iunie 1996 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Hotărîrea nr.864-XIII pentru confirmarea valorii patrimoniului de stat aflat la bilanțul băncilor comerciale pe acțiuni, inclusiv B.C. „Banca de Economii a Moldovei” S.A. – 14334,2 mii lei, Guvernul fiind obligat să informeze despre modul de utilizare a patrimoniului de stat aflat la bilanțul băncilor comerciale pe acțiuni menționate.

Prin Hotărîrea nr.230-XIII din 16.12.1998 Parlamentul a obligat Guvernul să asigure de urgență executarea prevederilor art. 2 și 3 din Hotărîrea Parlamentului nr. 864-III din 5 iunie 1996 pentru confirmarea valorii patrimoniului de stat aflat la bilanțul băncilor comerciale pe acțiuni referitoare la valoarea patrimoniului de stat în mărime de 14334,2 mii lei în Banca Comercială pe Acțiuni "Banca de Economii".

La 17 decembrie 1998 Guvernul prin Hotărîrea nr.1214e confirmă valoarea patrimoniului de stat în mărime de 14334,2 mii lei în Banca Comercială pe Acțiuni "Banca de Economii"(pct.1). Totodată se propune adunării generale a acționarilor Băncii Comerciale pe Acțiuni "Banca de Economii" să includă în capitalul social al băncii valoarea patrimoniului de stat specificată în pct.1 al prezentei hotărîri(pct.2).

Prin Hotărîrea nr.78 din 02.02.99 Guvernului a modificat și completat Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1214e din 17 decembrie 1998 "pentru confirmarea valorii patrimoniului de stat în Banca Comercială pe Acțiuni "Banca de Economii" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 1-2,art. 1) după cum urmează:

“1. Punctul 2 va avea următorul cuprins:

"2. Administratorul în oficiu al Băncii Comerciale pe Acțiuni "Banca de Economii" va include în capitalul social al băncii valoarea patrimoniului de stat, în sumă de 14334,2 mii lei, confirmată prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova, nr. 864-XIII din 5 iunie 1996 și de Adunarea generală a acționarilor băncii din 19 martie 1996, efectuînd emisiunea a IV-a de acțiuni prin plasare individuală".

2. Hotărîrea se completează cu punctele 3, 4 și 5 avînd următorul

cuprins:

"3. Banca Națională a Moldovei va aproba modificările respective, operate de administratorul în oficiu, în Statutul Băncii Comerciale pe Acțiuni "Banca de Economii", în prospectul de emisiune și în darea de seamă despre totalurile emisiunii a IV-a de acțiuni ale băncii.

4. Comisia de Stat pentru Piața Hîrtilor de Valoare va înregistra, la prezentarea Băncii Naționale a Moldovei, în Registrul de stat al hîrtilor de valoare acțiunile autorizate spre plasare și totalurile emisiunii a IV-a de acțiuni ale Băncii Comerciale pe Acțiuni "Banca de Economii".

5. Administratorul în oficiu al Băncii Comerciale pe Acțiuni "Banca de Economii", după îndeplinirea prevederilor punctelor 2-4 ale prezentei hotărîri, va convoca Adunarea generală a acționarilor pentru alegerea organelor noi de conducere ale băncii, care vor prelua gestiunea și controlul băncii".

Considerăm că adoptînd modificările și completările menționate Guvernul a încălcat prevederile art.1 alin.(3), art.9 alin (1), art.46 alin(1), (2), (3), art.54 alin (2), art.102 alin. (1), (2), art.126 și art.127 alin (1), (2).

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova

Articolul 1

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 9

(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

Articolul 46

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

Articolul 54

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției...

Articolul 102

(1) Guvernul adoptă hotărîri, ordonanțe și dispoziții.

(2) Hotărîrile se adoptă pentru organizarea executării legilor.

Articolul 126

(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;

d) stimularea cercetărilor științifice;

e) exploatarea rațională a pămîntului și a celorlalte resurse naturale, în concordanță cu interesele naționale;

f) refacerea și protecția mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;

g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;

h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Articolul 127

(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății...”

2. ACTELE INTERNAȚIONALE :

Articolul 1 din Protocolul adițional 1 la CEDO

Protecția proprietății

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului Statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

Prevederile relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului (adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 217-XII din 28 iulie 1990, B.Of. nr.008, 1990) sunt următoarele:

Articolul 17

„Orice persoană are dreptul la proprietate, atît singură, cît și în asociație cu alții. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa.”

3. LEGISLAȚIA INTERNĂ

Conform art. 284 CC RM Patrimoniul reprezintă totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale (care pot fi evaluate în bani), privite ca o sumă de valori active și pasive strîns legate între ele, aparținînd unor persoane fizice și juridice determinate. Potrivit art. 285. CC RM Bunuri sînt toate lucrurile susceptibile apropierii individuale sau colective și drepturile patrimoniale.

Potrivit art. 3 din Legea Nr. 199 din 18.11.1998 cu privire la piața valorilor mobiliare valoare mobiliară este titlu financiar care confirmă drepturile patrimoniale sau nepatrimoniale ale unei persoane în raport cu altă persoană (se poate interpretat ca un drept de creanță).

Totodată, potrivit art. 12 din Legea Nr. 1134 din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni ”Acțiunea este un document ... care atestă dreptul proprietarului (acționarului) de a participa la conducerea societății, de a primi dividende, precum și o parte din bunurile societății în cazul lichidării acesteia.”

De asemenea, potrivit art. 156 CCRM „Societate pe acțiuni este societatea comercială al cărei capital social este divizat în acțiuni și ale cărei obligații sînt garantate cu patrimoniul societății.”, Conform, art. 161 din actul normativ

nominalizat „Acțiuni sînt părțile în care este divizat capitalul social al societății pe acțiuni în conformitate cu actul de constituire. Acțiunea atestă dreptul acționarului de a participa la conducerea societății, de a primi dividende și o parte din valoarea bunurilor societății în cazul lichidării acesteia, precum și alte drepturi prevăzute de lege sau de actul de constituire al societății.”

Drepturile acționarilor sunt reglementate mai detaliat de art. art. 25, 26 din legea Nr. 1134 din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni. Unele din cele mai importante drepturi sunt: dreptul să participe la adunările generale ale acționarilor, să aleagă și să fie ales în organele de conducere ale societății; să primească dividendele anunțate în corespundere cu clasele și proporțional numărului de acțiuni care îi aparțin să înstrăineze acțiunile care îi aparțin, să le pună în gaj sau în administrare fiduciară să primească o parte din bunurile societății în cazul lichidării ei. De asemenea, acționarii, care dețin cel puțin 5% , 10% și corespunzător 25% de acțiuni au drepturi suplimentare.

IV. PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ȘI ARGUMENTELE DE RIGOARE

Constituția Republicii Moldova stabilește principiile economiei de piață, bazate pe proprietatea publică și privată. Astfel, proprietatea devine un element indispensabil al societății și al statului.

Atît în sens economic, cît și în sens juridic proprietatea este expresia supremă a accesului oamenilor la posesiunea, folosința și dispoziția bunurilor, ea devenind un mod de realizare a puterii umane asupra bogățiilor.

Principiile fundamentale privind proprietatea, dreptul la proprietatea privată și protecția acesteia și garanțiile de exercitare a dreptului de proprietate cum a fost menționat sînt consemnate în art. 9, 46, 126, 127 din Constituția Republicii Moldova. Dreptul de proprietate privată în sensul larg, fiind unul din cele mai semnificative drepturi ale omului, este garantat de Constituție.

Totodată, dreptul de proprietate este garantat de articolul 17 din Declarația Universală și de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

În cazul în care există o ingerință în dreptul de proprietate, aceasta urmează să fie justificată de către stat. Pentru a putea fi justificată, orice ingerință în exercitarea dreptului de proprietate trebuie să servească unui scop legitim de utilitate publică sau unui interes general. În același timp, aceasta trebuie să fie proporțională scopului legitim urmărit, adică să se asigure un just echilibru între protecția dreptului de proprietate și interesul public.

De asemenea, articolul 6 din Convenția Europeană garantează dreptul la un proces echitabil pentru a decide asupra drepturilor și obligațiilor cu caracter civil. În jurisprudența sa, Curtea Europeană recunoaște caracterul civil al drepturilor și obligațiilor în cadrul relațiilor dintre indivizi și stat. Proprietatea este unul dintre

domeniile referitor la care Curtea Europeană a statuat aplicabilitatea articolului 6 din Convenția Europeană. Astfel, garanțiile unui proces echitabil se răsfrâng asupra actelor care pot avea consecințe directe asupra dreptului de proprietate, cum sunt exproprierea, autorizația de construcție, alte încălcări ale dreptului de proprietate

Totodată, că în accepțiunea CEDO prevederile art.1 Protocol 1 CEDO se răsfrâng asupra drepturilor bănești și valorilor mobiliare, care potrivit practicii existente sunt considerate ca un bun (cauza *Bramelid et Malmstrom c/Suediei și Lupuleț c/României*)

În acest context, de menționat, că Banca Comercială pe Acțiuni "Banca de Economii" a trecut înregistrarea de stat în modul stabilit de lege, avînd Statutul său, aprobat la adunarea generală a acționarilor BCA "Banca de Economii" din 31 martie 1998 și înregistrat la 18 mai 1998 la Banca Națională a Moldovei.

Fiind societate pe acțiuni, Adunarea generală a acționarilor își desfășoară activitatea în temeiul Legii privind societățile pe acțiuni nr. 1134-XIII din 02.04.97, altor acte legislative și statutului societății. Potrivit art. 35 din legea 1134 ține de competența statutară a societății pe acțiuni modul de emitere a acțiunilor, inclusiv acordarea dreptului de preempțiune, modul de înstrăinare a acțiunilor, modul de emitere a obligațiunilor.

Pentru exercitarea atribuțiilor sale Guvernul, în conformitate cu prevederile art.102 alin.(1) din Constituție, adoptă hotărîri, ordonanțe și dispoziții. Același articol constituțional, în alin.(2), statuează că hotărîrile Guvernului se adoptă pentru organizarea executării legilor. Or, întru executarea Hotărîrilor Parlamentului nr.864-XIII din 05.06.1996 și nr.230-XIII din 16.12.98 Guvernul a adoptat Hotărîrea nr.1214e din 17 decembrie 1998.

Considerăm, că modificînd și completînd Hotărîrea nr.1214e din 17 decembrie 1998, Guvernul și-a depășit limitele de competență prevăzute la art.102 din Constituție prin ordonarea *efectuării emisiunii a IV-a de acțiuni prin plasare individuală*, atribuție exclusivă a Adunării Generale a acționarilor. Deși, în Hotărîrea nr.78 din 02.02.99 Guvernul a invocat Adunarea generală a acționarilor băncii din 19 martie 1996, potrivit procesului verbal respectiv, aceasta a confirmat doar cota-parte a statului în patrimonial SA „Banca de Economii” în sumă de 14334,2 mii lei, împuternicind Statul și Consiliul de administrare a SA „Banca de Economii” să continue tratativele cu Guvernul în vederea folosirii acestei cote-părți, iar rezultatele acestor tratative să fie examinate la următoarea Adunarea generală a acționarilor. Cît privește efectuarea *emisiunii a IV-a de acțiuni prin plasare individuală*, o atare hotărîre nu a fost adoptată de către Adunarea generală a acționarilor SA „Banca de Economii”.

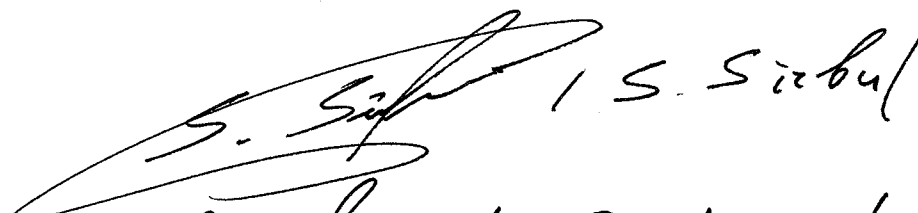
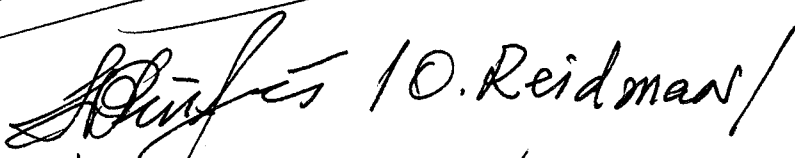
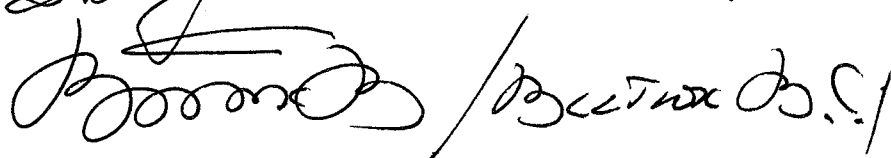
Potrivit art.46 din Constituție, dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate, statul fiind obligat să garanteze realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

Analizând Hotărîrea nr.78 în corelare cu prevederile constituționale și legale enunțate, considerăm, că Guvernul nu numai că nu a asigurat această garanție a dreptului de proprietate, ci dimpotrivă a exercitat o imixtiune în acest drept, deoarece în urma "implimentării" prevederilor Hotărîrii din nr.78 din 02.02.99 privind modificarea și completarea Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 1214e din 17 decembrie 1998, s-a schimbat esențial coraportul procentual al cotei de participare a acționarilor, îndeosebi a celor care dețin mai mult de 5% din numărul total de acțiuni cu drept de vot, aceasta soldându-se și cu pierderi materiale esențiale pentru acționari, astfel fiind încălcate drepturile și interesele constituționale ale acționarilor, ca subiecți cu drept de proprietate în BCA "Banca de Economii".

V. CERINȚELE SESIZĂRII

În temeiul celor expuse mai sus, în baza articolului 135, alineatul (1), litera a) din Constituția Republicii Moldova, a articolului 4, alineatul (1), litera a) al Legii cu privire la Curtea Constituțională și a articolului 4, alineatul (1), litera a) al Codului jurisdicției constituționale, solicit Curții Constituționale a Republicii Moldova să exercite controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr.78 din 02.02.99 privind modificarea și completarea Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 1214e din 17 decembrie 1998 în întregime.

Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,

S. Sîrbu / S. Sîrbu /

10. Reidman /
 /